Kunstmesenen Mowinckels **skatter**

– Jeg lover alltid barna mine at dette er det siste bildet jeg kjøper, men vi får nå se, sier Birger Mowinckel (90) og smiler.

KAREN BRU
karen.bru@ba.no

BRYGGEN MUSEUM: 90-åringen vandrer rundt blant deler av malerisamlingen sin som skal stilles ut på Bryggen museum de neste syv månedene.

Han stopper opp foran et maleri av sin andre kone Betty Eide Bull, for alltid foreviget av Bjørn Tvedt. Et av 122 verker av ulike vestlandsmalere som han har vært med å plukke ut til utstillingen, som har fått navnet «Fra Dahl til Dolk».

– Det gir meg en veldig glede og jeg synes det er veldig interessant å lese om de ulike malerne, sier han om sin store malerisamling, der Mowinckel blant mye annet har verker fra Nikolai Astrup, Laurie Grundt og Arne Kavli.

– Jeg samler ikke nødvendigvis på så veldig provoserende kunst, men kjøper bare det jeg liker.

At det ble vestlandsmalere han har valgt å samle på, forklarer han slik:

– Jeg måtte begrense meg til noe og da ville jeg fremme interessen for de mange malerne fra Vestlandet, eller malere som har tilknytning til Vestlandet.

Lang familiehistorie

Familien Mowinckel har satt sitt preg på Bergen gjennom mange generasjoner. Handel, blant annet med tørrfisk, og shipping ble lenge hovednæringene for familien.

I 1882 etablerte Johan Ernst Mowinckel (5. generasjon) seg som kjøpmann i Bergen. Firmaet, som fikk navnet J. E Mowinckel ble en av Norges største kolonialgrossister med eget kaffebrenneri, kryddermølle og tepakkeri.

– Slekten delte seg etter hvert i to grener, en shippingdel og en forretningsdel, forklarer Mowinckel, som selv gikk inn i den sistnevnte delen.

Lille Birger Edward Christian Mowinckel så dagens lys 22. desember 1927. Født hjemme på Storhaugen 26, av en mor fra Hovland i Hardanger og en far som var forretningsmann i firmaet J. E Mowinckel.

– Det var et borgerlig hjem, preget av malerier og kunst, selv om min far var svært nøysom, forklarer han.

Farfaren var Johan Ernst Mowinckel, stortingsmann og varaordfører under Christian Michelsen. Han inviterte gjerne barnebarna hjem til seg i Kalvedalsveien en gang i måneden.

– Da likte han å vise oss 16 millimeter film, som viste ham selv på ski. Det var sjåferen og altmuligmannen hans som tok opp filmene, og han likte gjerne ta opp med bilder for å få oss barn til å le, sier Mowinckel med et smil.

Selv husker han farfaren som en interessert og belest mann, om enn litt strøm.

– Han ga dessuten de rareste julepresanger til oss barn. Det kunne være en gammel penn, eller en bok med gotisk skrift, sier han og ler.

Kjærligheten

Da Birger Mowinckel var 24 år gammel traff han sin ekkverdige Annie i Frankrike.

– Vi traff hverandre på ball i Strasbourg, der jeg bodde på den tiden. Det var så vidt jeg turde å engasjere henne for en dans. Jeg snakket ikke så mye fransk da, men jeg snakket da nok til å få meg en kone, sier Mowinckel om henne som skulle bli hans livsledsagerske gjennom 50 år.

De to fikk tre barn sammen, en datter og to sønner. Annie fikk en orden fra den franske stat, for sin innsats for å fremme fransk kultur i sitt nye hjemland. I

UTSTILLING: *Birger Mowinckel stiller ut 122 av sine favorittbilder fra sin store malerisamling på Bryggen museum.*

Her med et maleri av sin kone Betty Eide Bull, malt av maleren Bjørn Tvedt. FOTO: ERIK HAGESÆTER

BARNDOM: *Birger Mowinckel foreviget foran barndomshjemmet.* FOTO: PRIVAT

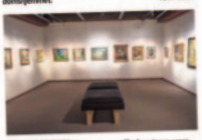

STORT SPENN: *Det er mange ulike kunstnere representert på utstillingen.*

MODERNE: *– Dette bildet liker jeg godt, sier Mowinckel om maleriet signert Silje Heggren.*

som tvillingtårnene i New York ble utsatt for terrorangrep, men det visste jeg ikke om før jeg kom hjem.

Noen år senere var Birger Mowinckel på nærbutikken, der han traff Betty Eide Bull, som han hadde kjent i 50 år.

– Da sa hun at hun hadde tenkt på meg og jeg sa at jeg hadde tenkt på henne. Så ble det om to, sier han smilende om henne han giftet seg med da han var 77 år gammel.

– Det var et bitte lite bryllup, bare oss to og tre venner. Så dro vi på Solstrand etterpå og hadde en fantastisk helg sammen.

Fruen er for tiden på Domkirkehjemmet, etter et stygt fall på 90-årsdagen til Mowinckel.

Mowinckel er stadig nede på Domkirkehjemmet og henter hennе hjem til den koselige leiligheten deres i Kaffaret.

– Jeg kjører ned i hennes elektriske bil og så drar vi hjem her og spiser middag, sier han og legger til at han hilser han får hennе med seg på dagens utstillingsåpning.

Det er ikke første gangen Birger Mowinckel låner ut skatter fra sin malerisamling. Første gangen var i Eidfjord i 2009.

– Det ble meget vellykket. Senere dro vi til Kaunas i Litauen. Det var en utstilling med 74 bilder, som ble sett av rundt 15.000 mennesker, forteller Mowinckel, som ble intervjuet av både litauisk TV og aviser

vedstaden Litauen, noe jeg sa ja til. Også den ble en suksess, sier Mowinckel og forteller at det var takket være kunsthandler Egill Wendelboe Aasé og kunstner Gøran Ohldieck af de første utstillingene kom i stand.

Etter å ha jobbet i familiebedriften J. E Mowinckel fra 1955 til 1967, etablerte Birger Mowinckel datterselskapet AS Univest, som han ledet frem til 1990.

– Jeg er fremdeles med i styret, der jeg har talerett, men ikke stemmerett, sier Mowinckel muntert.

Bortsett fra litt dårlig hørsel og noen litt krangletе bein, er 90-åringen i god form.

– Jeg har bare ligget på sykehuset en gang. Det var da jeg brakk foten på en skitur for 50 år siden, sier me i stuen ligger det bøker om alt ifra kunst og historie, til Donald Trump.

– Det er rart å bli gammel. Jeg har en hytte på Ustaoset som jeg fremdeles kan reise til. Jeg tror ikke jeg kommer meg på ski mer, men det kan jo hende.

Men Mowinckel har funnet en råd med det også. På datamaskinen har han funnet frem et oversiktsbilde av Ustaoset og bytten og så kan han tenke seg tilbake til fordums turer.

– Jeg er også selfiefrelst, og har en egen bit. Der kommer jeg meg fremdeles om bord, selv om jeg ikke seiler alene lenger. Det er alle tiders.

Mowinckel lover at han ikke kommer til å gi seg med å samle på malerier med det første. Samlingen etter dets, sier han. For selv om alderen er 90, føler ikke Birger Mowinckel seg så veldig annerledes enn tidligere, sier han.

– Da jeg var i 80-årene sa jeg at når jeg fylte 90, ja da var jeg virkelig gammel. Nå tror jeg at jeg må skyve på den grensen til jeg er over 100, sier han med et smil.

FRA DAHL TIL DOLK

- Kunstutstilling på Bryggen museum med bilder fra Annie og Birger Mowinckels samling.
- Utstillingen skal stå på Bryggen museum frem til 2. september.
- Inger Lise Skarstein åpner utstillingen i dag klokken